

Vec C-433/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

15. september 2020

Vnútroštátny súd:

Oberlandesgericht Wien

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

7. september 2020

Žalobkyňa:

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung
mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

Žalovaná:

Strato AG

[*omissis*]

Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko) ako odvolací súd [*omissis*] v právnej veci žalobkyne **AUSTRO- MECHANA Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H.**, 1030 Viedeň, [*omissis*] proti žalovanej **Strato AG**, D-10587 Berlín, [*omissis*], týkajúcej sa vystavenia faktúry (43 200 eur) a zaplata (5 000 eur) v súvislosti s odvolaním žalobkyne proti rozsudku Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň, Rakúsko) z 25. februára 2020 [*omissis*] vydal toto

u z n e s e n i e:

I. Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

Otázka 1: Má sa pojem „na akomkoľvek médiu“ uvedený v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230) (ďalej len „smernica 2001/29“) vykladať v tom zmysle, že sa pod ním rozumejú aj servery, ktoré sú v držbe tretích osôb, ktoré fyzickým osobám (klientom) na súkromné použitie (a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný) dávajú k dispozícii ukladací priestor na tomto serveri, ktorý zákazníci používajú na rozmnožovanie uložením („*cloud computing*“)?

Otázka 2: Ak áno: Má sa ustanovenie citované v prvej otázke vykladať v tom zmysle, že sa má uplatniť na vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej má autor nárok na primeranú odmenu (odmenu z pamäťových médií),

– ak u diela (ktoré bolo vysielané v rozhlase, sprístupnené verejnosti alebo zachytené na pamäťové médium vyrobené na obchodné účely) možno vzhľadom na jeho povahu predpokladať, že bude rozmnožované na vlastné alebo súkromné použitie tým spôsobom, že bude uložené na „akomkoľvek pamäťovom médiu, ktoré je vhodné na takéto rozmnožovanie, a v tuzemsku sa uvádza do obehu na komerčné účely“,

– a ak sa pri tom používa metóda ukladania opísaná v prvej otázke?

II. [*omissis*] [Prerušenie konania]

O d ô v o d n e n i e:

1. Žalobkyňa je organizácia kolektívnej správy autorských práv, ktorá

vo vlastnom mene, avšak v záujme a na účet svojich nositeľov práv spravuje práva na používanie diel a nároky na odmenu za používanie hudobných diel s textom alebo bez textu.

Ostatné organizácie kolektívnej správy autorských práv

- Literar-Mechana Wahrnehmungsgesellschaft für Urheberrechte, Gesellschaft m.b.H.;
- VAM Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH;
- VdFS – Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung; a
- Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH

analogicky plnia tie isté úlohy.

Do oblasti spravovania všetkých organizácií kolektívnej správy autorských práv patria najmä zákonné nároky na odmenu podľa § 42b ods. 1 rakúskeho Urheberrechtsgesetz (UrhG) (autorský zákon; ďalej len „UrhG“) („odmena z pamäťových médií“).

Žalobkyňa žiadala vystavenie faktúry a následne zaplatenie odmeny z pamäťových médií a [omissis] uviedla, že vyššie uvedené organizácie kolektívnej správy autorských práv ju poverili vymáhaním aj tých nárokov na odmenu podľa § 42b ods. 1 UrhG, ktoré patria im, a tieto nároky jej odstúpili.

Prostredníctvom Urheberrechtsgesetznovelle (UrhGNov) 1980 (novela autorského zákona z roku 1980; ďalej len „UrhGNov“), BGBl 1980/321, zákonodarca zaviedol nárok na primeranú odmenu voči všetkým, ktorí na účely rozmnožovania a ukladania autorských diel v tuzemsku uvádzajú do obehu určité pamäťové médiá na komerčné účely. Táto právna úprava bola odvtedy niekoľkokrát prispôbena zmeneným pomerom a normatívom európskeho práva, naposledy prostredníctvom Urheberrechts-Novelle (Urh-Nov) 2015 (novela autorského práva z roku 2015; ďalej len „Urh-Nov“), BGBl I 2015/99, ktorou boli do oblasti právnej úpravy zahrnuté pevné disky počítačov ako „pamäťové médiá akéhokoľvek druhu“.

Najnovšie prišlo na trh využívanie objemných pevných diskov („cloud“) na účely rozmnožovania autorských diel pre (vlastnú a) súkromnú potrebu, ktoré prevádzkujú tretie osoby pre komerčných a súkromných zákazníkov.

Takúto službu pod názvom „HiDrive“ prevádzkuje aj žalovaná. Cloudové úložisko je podľa opisu poskytovateľa „virtuálne úložisko, ktoré pracuje tak rýchlo a obsluhuje sa tak jednoducho ako (externý) pevný disk“. Žalovaná tým propaguje, že úložisko „poskytuje dostatok miesta na uloženie fotografií, hudby a filmov centrálnne na jednom mieste“.

Formulácia zvolená v § 42b ods. 1 UrhG je podľa doslovného znenia vedome koncipovaná všeobecne, aby sa odmena z pamäťových médií uplatňovala aj vtedy, keď sa v tuzemsku na komerčné účely „uvádzajú do obehu“ pamäťové médiá každého druhu – akéhokoľvek druhu a v akejkol'vek forme –, pod čo treba subsumovať aj poskytnutie úložného miesta na „*cloud*“.

Výraz „uvádzať do obehu“ sa neviaže na fyzickú distribúciu, ale vedome ponecháva priestor pre zahrnutie všetkých procesov, ktoré v tuzemsku vo výsledku dávajú užívateľom k dispozícii ukladacie miesto pre rozmnožovanie diel na (vlastné alebo) súkromné použitie. Ustanovenie § 42b ods. 3 UrhG okrem toho vyjasňuje, že nezáleží na tom, či uvedenie do obehu má svoj pôvod v tuzemsku alebo v zahraničí.

Rakúsky Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) (ďalej len „OGH“) v súvislosti s odmenou z pamäťových médií rozhodol, že ani znenie zákonného ustanovenia nevyhnutne nebráni jeho výkladu konformnému so smernicou. Aj Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“) podporuje interpretáciu konformnú so smernicou.

2. Žalovaná žalobný návrh spochybnila, a

[*omissis*] namietala, že z platného znenia Urheberrechtsgesetz (autorský zákon) nevyplýva odmena za cloudové služby. Naopak hoci zákonodarca poznal technické možnosti, túto možnosť do zákona nezaviedol.

Cloudové služby a fyzické pamäťové médiá nemožno navzájom porovnávať. Výklad, ktorý zahŕňa aj cloudové služby, nie je možný: Neuvádzajú sa do obehu pamäťové médiá, ale sa iba dáva k dispozícii úložné miesto. Žalovaná do Rakúska nepredáva ani neprenajíma fyzické pamäťové médiá. Iba poskytuje online ukladacie miesto na svojich serveroch nachádzajúcich sa v Nemecku.

Žalovaná už za svoje servery v Nemecku nepriamo (pretože výrobca/dovozca ho zahrnul do ceny) zaplatila poplatok z autorských práv, a aj (rakúski) používatelia za prístroje, ktorými sa vlastne samotný obsah nahráva na *cloud*, už zaplatili poplatok z autorských práv. Dodatočná odmena z pamäťových médií za cloudové úložisko by viedla k dvojitej alebo až trojitej poplatkovej povinnosti.

3. Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň) žalobný návrh zamietol a právne posúdil vec v podstate tak, že autorom a nositeľom práv súvisiacich s autorským právom („nositeľom práv“) patrí nárok na primeranú odmenu, keď v tuzemsku sú na komerčné účely uvádzané do obehu pamäťové médiá (z miesta nachádzajúceho sa v tuzemsku alebo v zahraničí) a keď vzhľadom na povahu predmetu ochrany možno očakávať, že sa bude rozmnožovať na osobné alebo súkromné použitie (spôsobom dovoľeným podľa § 42 ods. 2 až 7 UrhG) jeho uložením na pamäťovom médiu, a to vo vzťahu k pamäťovým médiám každého druhu, ktoré sú vhodné na takéto rozmnoženie.

OGH od vydania rozhodnutia 4 Ob 138/13t vychádza z toho, že povinnosť zaplatiť odmenu sa vzťahuje aj na pevné disky počítačov. Aj SDEÚ to v rozhodnutí C-463/12, *Copydan*, vyjasnil vo vzťahu k pamäťovým čipom a pamäťovým kartám mobilných telefónov. Urh-Nov to napokon prevzala aj do textu § 42 ods. 1 UrhG, v ktorom sa teraz hovorí výslovne o „pamäťových médiách každého druhu“, čo zahŕňa aj – interné a externé – pevné disky počítačov.

Cloudové služby existovali v najrôznejších podobách. Jadrom tejto služby je zabezpečenie, že užívateľ disponuje určitou pamäťovou kapacitou bez toho, aby mal nárok na to, že obsah je uložený na nejakom konkrétnom serveri alebo na nejakých konkrétnych serveroch, ale je obmedzený na to, že môže využiť pamäťovú kapacitu „niekde na *cloud*“ poskytovateľa.

Žalovaná tak nepreneháva svojim zákazníkom žiadne pamäťové médiá, ale im – v podobe služby – dáva k dispozícii online úložnú kapacitu.

Posudok k návrhu Urh-Nov z roku 2015 síce výslovne a návrhmi znení podporoval zohľadnenie *cloudového* ukladania, avšak zákonodarca deklaroval svoj postoj k tejto téme vedomým neschválením takejto právnej úpravy. V zákone preto nie je neplánovaná medzera; výklad *contra legem* je neprípustný.

4. Proti tomu smeruje odvolanie žalobkyne, ktorá namieta nesprávne právne posúdenie veci a žiada zmeniť rozhodnutie a vyhovieť žalobnému návrhu.

Žalovaná žiada odvolaniu nevyhovieť.

5. Odvolací súd k tomu vzal do úvahy nasledovné:

5.1 Odvolací súd nezdieľa stanovisko prvostupňového súdu, podľa ktorého pri výklade normy záleží na tom, aký dialektický proces sa udial pri tvorbe posudku pred tým, ako zákonodarca prijal svoje rozhodnutie. Podľa § 6 ABGB [rakúskeho občianskeho zákonníka] sa v prvom rade musí brať zreteľ na vlastný význam slov v ich súvislostiach, ako aj na „jasný úmysel“ zákonodarcu; v danej súvislosti sa však vyžaduje výklad v súlade so smernicou a tým aj výklad v zmysle práva Únie, ktorý je vyhradený SDEÚ.

5.2 § 42b ods. 1 UrhG znie vo výňatkoch nasledovne:

(1) Ak o nejakom diele ... možno vzhľadom na jeho povahu predpokladať, že a bude rozmnožované na vlastné alebo súkromné použitie jeho uložením **na pamäťovom médiu...**, autor má nárok na primeranú odmenu (odmenu z pamäťových médií), ak sa v tuzemsku uvádzajú do obehu na komerčné účely **pamäťové médiá akéhokoľvek druhu**, ktoré sú vhodné na takéto rozmnoženie.

Táto právna úprava preberá smernicu 2001/29, ktorej článok 5 ods. 2 písm. b) znie:

(2) Členské štáty môžu zabezpečiť výnimky alebo obmedzenia práva rozmnožovania ustanoveného v článku 2 v nasledujúcich prípadoch: ...

b) vo vzťahu k rozmnožovaniu **na akomkoľvek médiu** vykonanému fyzickou osobou pre súkromné použitie... za podmienky, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu ...; ...

(Autorom zvýraznenia je odvolací súd.)

Či je tým v týchto právnych úpravách zahrnuté aj uloženie obsahu na *cloud*, nemožno posúdiť iba na základe textu rakúskeho zákona, ale komplexným posúdením spolu s citovanou smernicou. Keďže sa vyžaduje výklad smernice, a teda aktu orgánov EÚ (článok 267 ZFEÚ), je potrebné obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania.

5.3 Nejde o *acte claire*, pretože SDEÚ už v rozhodnutí z 29. novembra 2017, C-265/16, VCAST, (ECLI:EU:C:2017:913) rozhodol, že ukladanie chráneného obsahu na *cloud* zodpovedá využívaniu práv, ktoré je vyhradené autorovi; na tému *cloud* všeobecne pozri návrhy generálneho advokáta Macieja Szpunara v tejto veci (ECLI:EU:C:2017:649).

[omissis]